

Jan Altena

2048

Roman

2018

Altena-tca Zwolle

Een boek dat blijft hangen...

Copyright © 2018 Jan Altena

Omslagontwerp: Altena-tca / Pumbo.nl

Foto omslag: Jan Altena

Vormgeving: Altena-tca

Druk: Pumbo.nl

Roman

ISBN/EAN: 978-90-826783-3-8

NUR: 301

Oorspronkelijke titel: Omega – Missie mensheid

© 2012 Quian

www.altena-tca.nl

www.boekenbestellen.nl/boek/roman2048

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensverwerking of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Geboorte van een nieuwe tijd

'Het moment van 12 Bakhun en 13 Ahau is de tijd dat onze voorouders en de mensen van wijsheid zullen terugkeren.'
(Maya-oudste Don Alejandro)

1

Gedachteloos waadt Vaisa door het ondiepe water langs de oever van het smalle stroompje, in de beschutting van haar nieuwe thuis. De zon schijnt; het is nog steeds lekker nazomerweer. Vanmorgen heeft ze niet de moeite genomen zich aan te kleden. Waarom zou ze? Ze heeft deze plaats gekozen omdat het de enige plek is waarvan ze overtuigd is dat niemand haar ziet, dat niemand haar vindt. Op één persoon na dan, maar die komt niet, hij is te ziek om haar te zoeken.

Voor het eerst sinds ze hier is, is ze bijna gelukkig. Ze voelt zich vrij met het frisse water dat om haar voeten stroomt en de zachte wind die over haar blote huid aait. Even zijn de zorgen en het verdriet vergeten. Even is er alleen maar de herinnering aan haar jeugd en die heerlijk eenzame, ruisend geluidloze natuur om haar heen. Bijna twintig jaar lang is ze hier niet geweest en toch is het na die paar dagen al weer zo vertrouwd, zo vol van oude goedheid.

Ze gaat zitten op een grote, gladde steen, haar tenen spelen met het water. Ze strekt haar hals, leunt wat achterover, en kijkt nietsziend naar de helderblauwe lucht alsof ze ver daarboven iets zoekt. Ze zucht en laat de zon haar gezicht, haar borsten en haar buik strelen.

Na een hele poos neemt ze het landschap om haar heen in zich op alsof ze het wil plakken over die nog zo verse herinneringen van nog geen uur lopen hiervandaan. Ze ziet, hoort, voelt en ruikt de krekels, het beekje, de krekken, het riet, en het zeldzaam heldere water dat een eind verder uitloopt in de zee, die van hieraf onschuldig oogt, zoals het twintig jaar geleden ook was, al is die zee nu verder van haar vandaan dan toen. De afstand maakt haar schuilplaats alleen maar beter, realiseert ze zich. Niemand zal haar hier storen en zolang ze in de beschutting van de rotsen blijft zal niemand haar zelfs kunnen zien.

Ze kijkt om naar de plaats waar ze daarstraks vandaan kwam, waar ze vannacht was. Net als vroeger is de doorgang naar haar grotwoning zelfs van zo dichtbij nauwelijks te zien. Het puin dat jaren

geleden, waarschijnlijk tijdens een aardbeving, van de overstekende rotswand naar beneden is gekomen, verbergt het overgebleven deel van de grot perfect. Van hieraf lijkt het net of er alleen maar ontoegankelijke rotsblokken zijn met daarboven een gladde, steile wand. Van boven is het uitzicht net zo, weet ze, net zoals ze weet dat het bijna onmogelijk is daar te komen.

Aan alle kanten vrijheid, en dat is het enige waar Vaisa op dit moment behoefte aan heeft. Hier heeft ze die gevonden. Met een zucht staat ze op en loopt verder het beekje in, naar de diepe, rustige kom, net voor de bocht. Een paar seconden blijft haar adem hangen in het koude water, maar even later spettert ze vrolijk rond.

Voor even is ze blij, is de realiteit ver weg.

2

Op zijn gemak keek John om zich heen. De vorige keer dat hij hier was, had het restaurant bovenop de beroemdste van de vuurbergen er nog behoorlijk verwaarloosd uitgezien. Toch was het nooit gesloten geweest, wist hij, wat eigenlijk een wonder mocht heten gezien de volledige ineenstorting van het toerisme, een jaar of twintig geleden. Nu was het zelfs weer heel aardig opgeknapt, al was het er nog steeds niet druk. Verderop zaten zes pensionado's bij het raam te kletsen. Ze zagen er tevreden en bruingebrand uit. Even kreeg hij de neiging bij ze aan te schuiven, maar dat zou die vreemde, aangename betovering van dit moment verbreken, een betovering waar hij nog een half uurtje van kon genieten voor Guillermo hem zou komen verstoren en zaken weer voor zouden gaan.

Gek eigenlijk dat dit eiland zo'n rustgevende invloed had op hem. Hij, de man met zo'n totaal andere afkomst en manier van leven, met twee nationaliteiten die niets met dit eiland te maken hadden, die dit vreemde stukje vreemde grond als zijn prettigste thuis beschouwde. Hij dacht terug aan de wandeling die hij net had gemaakt, tussen en langs de spelingen van de natuur. Door de lavasintels met hun prachtige, diepe kleuren, langs minikraters met hun grillige holten en langs grijszwarte hellingen met sintelzand waar hier en daar een kleine, felgroene struik het waagde te overleven. En dat was nog maar een heel klein stukje van die onmetelijke Timanfaya, het prachtige natuurgeweld waar je uren door kon dwalen, voorzover de natuur en de spaarzaam aangelegde paden je dat tenminste toestonden. Hier was bijna overal de natuur de baas en diende de mens zich te schikken. Was dat maar vaker zo, dacht John een beetje weemoedig. En bleef dat maar zo. Hier op Lanzarote zat dat voorlopig wel goed, maar elders op de wereld ging nog steeds veel natuur in rap tempo verloren.

Even niet aan zaken denken, verweet hij zichzelf. Even blijven genieten van het nu en van de fijne herinneringen die hier liggen.

Het restaurant was bovenop de jongste vulkaan van het eiland gebouwd, midden in dit unieke natuurgebied. Het stond tegen de rand van de grote krater, pal boven één van de kleinere, nog hete kratermonden. Na de laatste uitbarsting was de lava hierboven gestold tot er nog maar een kleine opening overbleef, die de grotere holte er onder als het ware overkapt. Toen hij hier lang geleden voor het eerst met zijn vader was geweest, hadden er nog kippetjes liggen garen op het rooster dat in de hal over de krateropening was gelegd. Het duurde uren voor ze goed gaar waren, maar deze vulkaan, die al meer dan een eeuw rustig was, had toch nog wel voldoende stille activiteit om het voor elkaar te krijgen. Het rooster en de kratermond lagen in de hal van het restaurant en je moest er overheen om binnen te komen. De kippetjes lagen wat verhoogd op een soort barbecue en leidden de aandacht af van het feit dat het vloerrooster minstens net zo heet was. John herinnerde zich hoe een toerist zijn fototoestel even op dat rooster op de grond had gelegd om iets uit zijn tas te halen. Helaas was de plastic behuizing daarna een stuk minder fraai. Ook met plastic slippers kon je maar beter vlot doorlopen, wist hij. Dit was allemaal opgezet voor het toerisme, dat begonnen was in de jaren zestig van de vorige eeuw en dat nog geen driekwart eeuw later net zo hard was ingestort als het daarvoor groeide en groeide. Sneller nog zelfs. Met een jaar of zes was het in feite een bekeken zaak geweest en werden de eilanders teruggeworpen in de armoede van de grootouders van hun opa's en oma's. Gelukkig was het hier boven in de economisch goede jaren gebleven bij dat ene gebouw en de goed in het landschap ingepaste smalle weg die destijds alleen toegankelijk was voor de speciale toeristenbussen. De grillig woeste natuur had er nauwelijks onder geleden.

John nam een slokje van zijn heerlijk koele Malvasia en liet de wijn zijn papillen vullen met de mineralen van de Geria, dat andere natuurwonder hier. Door mensen aangelegde wijngaarden waarbij iedere wijnstok zijn eigen kuil plus een rond muurtje van lavastenen had, waar hij beschermd werd tegen de wind en waar 's nachts de douw opgezogen werd door de minisinteltjes die het grove zand van de vruchtbare grond vormden. Telkens wanneer hij de wijn proefde, meende hij een vleug van die karakteristieke mineralen te proeven die

zijn hersenen in direct verband brachten met iets vulkanisch. Onzin misschien; een afwijking van hem? Maar dan wel een waar hij intens van kon genieten en die hij zich niet liet afnemen door cynici die het gewoon een goede wijn vonden en verder niets. Hoe dan ook, de wijn was in ieder geval zó goed dat er vrijwel geen fles het eiland verliet. Zelfs de voorraad die in de slechte jaren was opgebouwd en toen onverkoopbaar leek, begon al weer aardig te slinken. De eilanders waren zo trots op hun Geria dat voorstellen vanuit Europa om de grond anders - nuttiger - te gaan gebruiken telkens weer in de kiem werden gesmoord. Hoewel hij er zelf een voorvechter van was om waar mogelijk luxe verbouw te vervangen door gewone land- en tuinbouw, sloot hij zich graag aan bij de mening van de Lanzaroters.

Nu dwaalden zijn gedachten toch weer af naar werk, realiseerde John zich terwijl hij nog een slokje nam. Een telepatisch signaal? Hij keek in de richting van de ingang en zag Guillermo binnenkomen. Oké, lang genoeg gedroomd, zei hij tegen zichzelf terwijl hij opstond om zijn vriend en zakenpartner te omhelzen.

'Ik zie dat je het weer niet kunt laten,' lachte Guillermo, op het half lege glas wijzend. 'En ik moet zeker ook nog eens geloven dat je alleen hier 's ochtends drinkt?'

'En je gelooft het ook nog! Voor jou geldt trouwens hetzelfde, al kom je nooit van het eiland af, en dat geeft te denken,' antwoordde John quasi ernstig terwijl hij de ober wenkte en met een gebaar hetzelfde voor Guillermo bestelde. 'Wel, hoe gaan de zaken hier?' Terwijl John het vroeg, voelde hij het antwoord al aankomen.

'Tot gisteren uitstekend. Maar ik heb het gevoel dat we nu in een dip terechtkomen.'

Het gezicht van Guillermo stond ondoorgrondelijk, maar John wist dat het spelletje nog een poosje door zou gaan. Een beetje vliegen afvangen en dollen tot het glas leeg zou zijn en ze serieus verder zouden gaan: het was min of meer het gebruikelijke ritueel geworden, behalve als er echt iets aan de hand was. Het antwoord van Guillermo was een zeker teken dat alles met het Solsenproject naar wens verliep.

'Tja, ik dacht al zoiets en daarom heb ik mijn bezoek maar wat aangepast en er een weekje bij aangeplakt. Dan kan ik de zaak mooi eens even totaal reorganiseren.'

Het zorgeloze gezwam duurde inderdaad tot hun glas leeg was. Samen zaten ze nog een minuutje in stilte van de laatste slok te genieten, voor Guillermo opstond en voorstelde: 'Zullen we dan nu de nieuwe installaties maar eens gaan bekijken? Ik neem tenminste aan dat je daarvoor in dit afgelegen oord afgesproken hebt'

De generatoren zoemden zacht, een gebrom dat buiten zelfs helemaal niet te horen was geweest. Onder aan de vulkaan waren ze een natuurlijke holte binnengelopen die weliswaar iets uitgebouwd was om aan- en afvoer van materiaal gemakkelijker te maken, maar die nog steeds nauwelijks te onderscheiden was van de omgeving. Het was een eis van John geweest voordat ze aan het project begonnen en die eis had de vriendschap met Guillermo alleen maar versterkt. Hoewel hij het daarvoor niet had gedaan, was het ook de ideale manier geweest om de autoriteiten hier snel en volledig achter zich te krijgen. Zijn vader, die veel meer een politicus was geweest dan dat hij ooit zou worden, zou het hem niet verbeterd hebben, dacht John en tegelijk wenste hij dat zijn vader de afronding van dit project nog mee had mogen maken. Het was helemaal zijn eigen project geweest, het eerste idee waar zijn vader zich niet mee bemoeide, hoewel hij er zichtbaar van had genoten en er duidelijk helemaal achter stond. Hij studeerde toen nog in Parijs en kwam maar af en toe op Lanzarote om zijn vader te ontmoeten, te overleggen over de toekomst en tegelijk een beetje vakantie te houden. Gek eigenlijk, dit eiland was zijn vaders laatste woonplaats geweest, terwijl hijzelf vanaf het verre vasteland de scepter zwaaide over Solsen. Toch ook weer niet zo gek, bedacht John, want zijn vader wist dat hij zijn belangrijke taak, zijn missie, een paar jaar later aan zijn zoon zou moeten overdragen en Solsen gaf hem de kans om van dichtbij te zien hoe John het, hoofdzakelijk vanuit Parijs, aanpakte en een nieuw idee vorm gaf. En blijkbaar was zijn vader vanaf het prille begin tevreden geweest.

John schrok op uit zijn gepeins toen Guillermo hem zachtjes aanstootte en grinnikend zei: 'Hé John, wakker worden.'

'Ja, ik viel in slaap van dat gezoem, of liever: ik was aan het dromen.'

Tegenover Guillermo hoefde hij niet te doen alsof. Hier kon hij

gewoon zichzelf zijn. Meestal was hij gedwongen de keiharde zakenman te spelen, soms ook de gladde politicus. Iemand wiens aandacht altijd bij de zaak bleef waar hij op dat moment mee bezig was.

Hij keek om zich heen en ging verder: 'Jullie hebben mijn wens om het onopvallend te houden wel erg letterlijk genomen. Het geluid is buiten niet te horen en er is daar ook niets te zien. En zelfs hier binnen is het bepaald geen fabriek. Het is kleiner dat de machinekamer van een gemiddeld passagiersschip.'

'Nou, dat is ook weer wat overdreven, maar we hebben het inderdaad zo klein mogelijk gehouden en al met al konden we het doen met de natuurlijke holte die hier al was. Mooi meegenomen dus en geen aanslag op onze Timanfaya.'

'Prachtig, maar waar ik me het meest over verbaas is dat ik buiten helemaal geen stoom heb gezien. Het zijn toch stoomgeneratoren waar we mee werken? Of zijn jullie op het laatste moment toch overstapt op een ander systeem?'

'Ik zou niet durven, in ieder geval niet zonder jou erbij te betrekken...'

John onderbrak hem en zei, nu heel serieus: 'Guillermo, je weet heel goed dat je die verantwoordelijkheid rustig kunt nemen. Ik ben het laatste jaar flinke perioden slecht bereikbaar geweest en de komende tijd zal dat alleen maar erger worden. Ga dus gerust je gang als je iets nodig vindt. Je hebt blanco volmacht.'

Een verlegen blosje kleurde het gezicht van Guillermo en aarzelend antwoordde hij: 'Dank je, John. Ik wist het, maar dat je het op die manier nog eens zegt, doet me goed.' Snel ging hij verder: 'Maar om op die stoom terug te komen: die condenseren we in de ruimte hier achter en het water pompen we gelijk weer terug in het systeem. Een gesloten circuit dus, met een minimaal verlies. Dat scheelt het aanleggen van een waterleiding en de schade die dat zou veroorzaken. Die tank daar bevat meer dan genoeg water om een jaar lang voor de nodige aanvulling te zorgen. Eén keer per jaar een tankwagen laten komen is dus voldoende.' Hij wees naar een opslagtank in een nis, vlak bij de ingang, waarvandaan een paar buizen in de richting van de condensatieruimte liepen. 'Maar eerlijk gezegd is dat niet de enige reden geweest. Stel je die wolk stoom eens voor, hier, op deze plek,

samen met een bevolking die weet dat we met z'n allen op een actieve vulkaan leven. En dat met af en toe een flinke oprisping. Het is twee eeuwen geleden dat deze vuurbergen zijn ontstaan en toen zijn er verscheidene dorpen weggevaagd. Voor een vulkaan is dat helemaal niet zo lang geleden en het zou morgen opnieuw kunnen gebeuren. Vorig jaar is er nog een behoorlijke uitbarsting geweest op El Hierro en de mensen hier zien dat als een waarschuwing en een herinnering aan het feit dat de boel hier net zo actief is. Afgezien van gemiddeld zou rook het eerste teken zijn. Rook of stoom, uit de verte is het hetzelfde. Die eeuwige angst zit ons in de genen en een grote wolk stoom precies op de meest actieve plaats van het eiland zou niet bepaald geruststellend zijn.' Toen hij zag dat John begrijpend knikte, ging hij verder: 'Maar dat wil ook weer niet zeggen dat het helemaal nooit zal gebeuren. Mocht het systeem overbelast raken dan gaan de kleppen wel degelijk open. En ook bij groot onderhoud. Maar in het laatste geval kondigen we dat uiteraard aan, zodat niemand hoeft te schrikken.'

'Tja, je hebt gelijk. Dat is nou typisch iets waar ik als buitenstaander niet aan heb gedacht.' Om zich heen kijkend ging hij belangstellend verder: 'Jullie hebben trouwens niet alleen die stoom en de installatie zelf keurig weggewerkt. Ik heb goed opgelet, maar op weg hierheen heb ik ook geen enkele hoogspanningskabel gezien. Hoe heb je die in vredesnaam weggemoffeld?'

'Voor een deel hebben we daarbij geluk gehad. Even verderop loopt een lange grot, in feite een lavaschacht, in de richting van de kust. Ik denk dat daar tijdens de laatste lavastroom een beekje liep. Het verdampende water heeft waarschijnlijk gezorgd voor het ontstaan van die schacht. Een kilometers lange luchtbel onder de lava, zeg maar. Van hieruit zijn we gaan boren in de richting van die grot en toen hoefden we aan het eind alleen nog maar een klein stukje te graven om de twee hoofdleidingen aan te sluiten op het oude systeem. Hoewel de oude elektriciteitscentrale buiten gebruik is gesteld, houden we hem trouwens voorlopig nog overeind voor het geval dat. Je weet maar nooit, hoewel ik niet verwacht dat we hem ooit nog nodig hebben naast die twee aardwarmtecentrales hier en onze ouwe trouwe windmolens. We draaien hier nog niet eens op halve capaciteit wan-

neer het zwaar bewolkt is, laat staan wanneer de zon schijnt en alle zonnepanelen op volle kracht werken. Dan hebben we zelfs deze wonderde werken niet nodig.'

'Dus we hebben vanaf nu geen drup olie meer nodig op het eiland?'

'Ach, een beetje diesel voor een paar ouderwetse trekkers en voor die enkeling die nog in zo'n nostalgische auto rijdt misschien. Maar daar kan zelfs de laatste pomphouder op het eiland nauwelijks van leven,' antwoordde Guillermo schouderophalend.

Het doel was dus bereikt, dacht John. Het eiland, dat voor zo ongeveer alles afhankelijk was geweest van de buitenwereld, kon zichzelf redden. Goed en goedkoop. Dit was het laatste project hier geweest, zijn taak zat erop. De rest kon hij gemakkelijk overlaten aan Guillermo en zijn mensen. Waarom was dat geen fijn gevoel?

Omdat ik nu niet meer gedwongen ben regelmatig Lanzarote te bezoeken, gaf hij zichzelf ten antwoord. Omdat ik me nu helemaal kan richten op andere landen en andere projecten.

Hoe vaak zou hij hier nog komen? Het was goed wat er bereikt was, maar het deed toch ook pijn.

'Wat sta je dieptreurig te kijken. Zo erg is dat nou ook weer niet, hoor,' lachte Guillermo toen hij het afwezige gezicht van John zag. 'Voor die pomphouder hebben we wel ander werk. Een winkeltje erbij en hij is weer boven jan.'

'Ach ja, die zoemers sleurden me weer in mijn dagdroom. Neem me niet kwalijk. Tijd voor de technische details. Hoe diep heb je moeten boren en wat is de capaciteit van deze installatie en die aan de andere kant van de berg?'

'Ze zijn allebei even groot, al is die aan de andere kant nog niet in gebruik genomen,' antwoordde Guillermo. 'We hebben een meter of dertig, veertig moeten boren, minder dus dan voor een waterbron ergens anders. Op die diepte is het hier al zo'n zeven- tot achthonderd graden. Ruim voldoende om het water onder druk tot ruim driehonderd graden op te warmen. Hetzelfde dus als in een kerncentrale, maar dan zonder radioactiviteit.'

Guillermo pauzeerde even en op zijn gezicht verscheen een spottend lachje toen hij verder ging: 'Dat klinkt wel heel duur, realiseer ik me, en dat terwijl het eigenlijk hetzelfde is als dat simpele toeristen-

trucje dat ze hier al een eeuw uithalen.'

John wist wat hij bedoelde. Al honderd jaar geleden hadden ze boven naast het restaurant een paar buizen in de grond gedreven, waar een toeristenvermaker, zodra er weer een bus vol klanten gearriveerd was, een emmertje water in goot dat er dan een paar seconden later in de vorm van een spectaculaire stoomgeiser weer uitkwam.

'Maar koelt de boel daar beneden niet af als de centrale op volle kracht werkt? Er gaat tenslotte een heleboel koud water door,' vroeg John.

'Probeer jij maar eens een vulkaan af te koelen,' antwoordde Guillermo lachend. 'De koeling is verwaarloosbaar, zelfs op maximum capaciteit. We kunnen doorgaan zolang de vulkaan blijft zoals hij is: actief, maar niet té.'

'Honderden jaren dus als het een beetje meezit,' concludeerde John tevreden. Nou, ik heb het wel gezien. Ga je mee? Dan drinken we er nog eentje op de goede afloop.'

Pas in het restaurant werd er weer gesproken. Onderweg erheen ademden ze zwijgend het landschap in en John was een tikkeltje verbaasd dat Guillermo zich tussen de woestheid blijkbaar net zo nietig en toch prettig voelde als hij, terwijl de man hier toch al meer dan veertig jaar woonde.

In het restaurant sloeg de woordeloze stemming totaal om. Beide mannen leken iets op hun hart te hebben. Er was een spanning die ze allebei voelden en waar ze blijkbaar geen van beiden goed mee om konden gaan, tot Guillermo uiteindelijk de stilte verbrak.

'Hoe voel je je nou? Tevreden zeker? Je hebt tenslotte heel wat bereikt hier.'

'Om eerlijk te zijn: voor mij voelt het heel dubbel. Ja, zakelijk is het een succes. Solsen is een winstgevend bedrijf, de welvaart is terug op een stukje schone wereld en we hebben heel wat mensen gelukkiger gemaakt dan ze tien jaar geleden waren. Ik zou me dus inderdaad heel goed moeten voelen.' John schudde ontkennend met zijn hoofd terwijl hij de laatste woorden uitsprak. 'Toch doet het ook pijn om afscheid te nemen van dit project. Om afscheid te nemen van Lanzarote en ook van jou. En dat meen ik.'

Het leek of hij opluchting zag op het gezicht van Guillermo. Opluchting, gemengd met wat triestheid toen die antwoordde: 'Gek, ik heb precies datzelfde gevoel. Ik zal je missen, al weet ik dat je ooit terugkomt. Als ons eiland eenmaal in je zit laat het je niet meer los. Maar ik weet ook dat je andere dingen te doen hebt en dat het dus lang kan duren. En voor mezelf zal ik dat pionieren, dat opbouwen van iets moois, ook heel erg missen. Eigenlijk moet ik er niet aan denken om directeur te spelen over een bedrijf dat nu ook wel zonder me kan. Vergaderen in plaats van opbouwen...' De laatste woorden kwamen er mompelend en meer tegen zichzelf dan tegen John gericht uit.

Scherp keek John in de ogen van zijn vriend voor hij het idee dat bij hem opkwam woorden gaf.

'Ik durf het haast niet te vragen, maar zou je je eiland een poosje in de steek kunnen laten? Niet voor altijd, maar wel voor een paar jaar?'

De spanningsboog knapte bijna toen Guillermo met twee korte woorden antwoordde: 'Ga verder...'

'Griekenland.'

'Griekenland? Wat heb jij in vredesnaam in Griekenland te zoeken? Op dit moment zijn die eilanden daar nou niet bepaald vergelijkbaar met Lanzarote.'

John begreep heel goed wat hij bedoelde. Een project als dit zou voorlopig nog kansloos lijken op de Griekse eilanden. Het kon nog wel een paar jaar duren voor de Middellandse Zee weer een beetje schoon begon te worden en tot zolang zou er geen succes mogelijk zijn. Maar dat was dan ook niet zijn eerste doel.

'Ik geef je twee steekwoorden: Cyprus en mijn tweede voornaam.'

'Ahmet,' fluisterde Guillermo. 'En dat gedoe met de Turks Cyprioten. Maar wat heeft Solsen daar in vredesnaam mee te maken?'

'Exact de goede woorden. In vredesnaam. Geïnteresseerd?'

Meer was er niet nodig, als vanouds voelden ze elkaar aan.

'Ja, leg uit. Maar ik geloof dat we er nu maar alvast op moeten klinken,' antwoordde Guillermo en lachend pakte hij zijn glas.

3

Somber kijkt Vaisa over het donker wordende riet naar de zee en de verre, nog wat violet nakleurende horizon. Het lijkt wel of samen met de warme zon ook haar even opgeveerde levenslust weer helemaal is verdwenen.

Ze denkt aan wat nog maar twee weken geleden is gebeurd.

Aan de dood. Aan haar kind. Aan zijn kind.

Tranen stromen over haar wangen. Haar lichaam rilt, maar ze voelt de kou van de avond niet op haar naakte huid en ze heeft ook geen enkele behoefte om naar binnen te gaan. De luwte van de grot lokt nu niet, ze heeft ruimte nodig om, al is het maar een heel klein beetje, met haar intense verdriet te kunnen omgaan.

Ze denkt terug aan dat vreselijke ogenblik dat de verpleegster haar kwam vertellen dat haar zoontje overleden was. Zomaar, plotseling. Net vier dagen oud. Toen ze hem de laatste keer in haar armen hield was hij nog kerngezond geweest.

Wat is er daar in dat ziekenhuis met hem gebeurd? Waarom mocht ze hem toen niet meer in haar armen houden? Ja, ze had hem nog wel mogen zien toen hij aangekleed en opgebaard was, dat wel. Waarom had ze dat trouwens zelf niet mogen doen?

'Reglementen,' had de verpleegster gezegd. Maar was dat wel zo? Toen, dat allereerste ogenblik, had ze het geloofd en geaccepteerd, maar later was ze gaan twijfelen en langzaam was de twijfel een gevoel van zekerheid geworden.

Zij hadden hem gedood! Gedood in hun nieuwsgierigheid.

Was ze maar nooit naar het ziekenhuis gegaan, had ze maar naar dat waarschuwend stemmetje binnenin haar geluisterd.

Het had allemaal zo mooi geleken. De bevalling was snel gegaan, soepel en vlot. Ze had genoten van dat unieke moment, pijn was er nauwelijks geweest. Haar moeder had haar geholpen en het was

nergens voor nodig geweest om alsnog naar het ziekenhuis te gaan. De baby was gezond en zij ook. Een maand daarvoor was ze weer tijdelijk bij haar ouders ingetrokken en ze hadden afgesproken dat ze nog een paar weken zou blijven voor ze weer naar haar eigen huis zou gaan, een paar straten verderop. Haar moeder had een week vrij genomen, dus zij en Zeki waren in goede handen.

Weer die nieuwe wetten, denkt Vaisa. Wetten waar ze tot voor kort helemaal achter stond. Het is nu eenmaal verplicht de baby direct na de geboorte te laten onderzoeken, dat weet ze heel goed. En ze weet ook dat het onder normale omstandigheden ook verplicht of in ieder geval regel is om in het ziekenhuis te bevallen.

Ze schudt haar hoofd in vertwijfeling als ze aan die eerste levensdag van haar kleine Zeki terugdenkt. Opname was simpelweg niet mogelijk geweest, de tijd ontbrak gewoon. De huisarts had het trouwens na de bevalling ook helemaal niet nodig gevonden dat ze alsnog direct naar het ziekenhuis zou gaan. Zij had de verplichte testen uitgevoerd bij de baby en ze had wat bloed en slijm afgenomen voor het aanvullende laboratoriumonderzoek. Maar de volgende dag kwamen ze haar en de baby alsnog halen. Pas toen het te laat was realiseerde zich het waarom.

Haar hersenen weigeren verder te denken, haar tranen zijn op. Leeg staart ze voor zich uit. Opzij van haar, een heel eind verderop, maar nog net in het zicht van de rotsen waar ze zit, maakt de schaduw van een man zich los en verdwijnt.

In de veilige beslotenheid van haar slaapplaats, onder de warme deken, wervelen Vaisa's gedachten naar de dagen na de begrafenis van haar kindje. Haar verdriet om het verlies wordt verdrongen door woede om wat daarna gebeurde. Onrustig werpt ze zich op haar rug en staart naar de streep maanlicht schuin boven haar. Het helpt een beetje, het is niet langer of de rotswanden verpletterend op haar afkomen.

Ze was net thuis geweest van de begrafenis toen ze alweer op de stoep stonden, dit keer om haar te zeggen dat ze zich zo spoedig mogelijk weer in het ziekenhuis moest melden om gesteriliseerd te worden. Woedend had ze de verbaasde boodschapper de huid vol

gescholden.

'Waar halen jullie de idioterie vandaan,' had ze gegild. 'Eerst vermoorden jullie mijn kind en dan dit! Ik heb helemaal geen kind meer, dus hoef ik ook niet gesteriliseerd te worden. Wegwezen jij!'

De man was weggegaan, maar nog geen uur later teruggekomen met een dwangbevel waarin ze alsnog opgeroepen werd voor een gesprek met de dienstdoende neuroloog in het ziekenhuis. Binnen drie dagen. Het dwangbevel heeft ze kwaad weggegooid. Ze kent de wet heel goed en zeker de rechten die gelden binnen het éénkindbeleid. Op grond van die wet had ze zich al voor de bevalling voorgenomen om zich na de geboorte niet te laten steriliseren voor ze haar kind met zijn vader kon delen en met hem overleggen of er toch ooit een tweede zou komen. De hoge boetes en inhoudingen kunnen ze immers wel voor lief nemen. Hij zal, net als zij, pal staan voor de principes van het éénkindbeleid, weet ze, maar ze weet ook hoe vaak hij denkt aan de nog verre toekomst, aan een mogelijke opvolger. Of opvolgers?

Pas de volgende dag realiseerde ze zich wat ze in haar eerste woede had gezegd en wat voor vreemds er in het dwangbevel had gestaan. Ze had de artsen beschuldigd van moord op haar kind. Toen ze het zei, voelde het echt zo, maar ze had toen nog geen enkele aanwijzing gehad dat het ook echt zo was. Ze hadden Zeki dood in zijn bedje gevonden en als doodsoorzaak stond 'wiegendood' aangegeven. Iets heel anders dan moord, of zelfs 'dood als gevolg van wat dan ook', maar ergens wist ze toch toen al dat wat ze zo spontaan had beweerd de waarheid was. Had het iets te maken met dat vreemde in het dwangbevel? Ze werd opgeroepen door de dienstdoende neuroloog, niet door de gynaecoloog. Ondanks haar nieuwsgierigheid en de innerlijke drang om haar instinctmatige vermoeden bevestigd te zien, overwon de angst en bleef ze het dwangbevel negeren.

De vierde dag na het afleveren van het dwangbevel hadden ze, samen met twee agenten, weer voor de deur gestaan en ditmaal dwongen ze haar, mee te gaan.

Het gesprek met de neuroloog was kort en onvriendelijk geweest. Weliswaar condoleerde de man haar met haar verlies, maar het klonk ongemeend en na zijn verdere verhaal misschien zelfs wel als een felicitatie dat ze behoed was voor veel ellende. Hij had haar uitgelegd

waarom Zeki naar het ziekenhuis had moeten komen voor vervolgonderzoeken. Ze hadden een nogal afwijkend DNA-profiel geconstateerd. Tot verbazing van de arts was er even een lachje op haar gezicht verschenen. De man had zelfs beledigd gereageerd omdat hij dacht dat ze zijn deskundigheid in twijfel trok.

Een zoon van zijn vader, had ze gedacht. Maar ze had niets gezegd en de lach was snel weer van haar gezicht verdwenen, niet door de reactie van de arts, maar door het besef van wat er gebeurd was. Uiterlijk rustig, maar inwendig kokend, had ze de arts uit laten spreken, waarbij ze heel bewust het verdere gesprek in de richting van haar verdenkingen had gebogen. De man vertelde zonder blikken of blozen dat ook de hersenactiviteit van het kindje had gewezen op afwijkingen van het normale patroon en dat dat ook de reden was waarom ze haar beslist wilden steriliseren. In geval van mogelijke erfelijke afwijkingen was dat de meest wenselijke weg voor haarzelf, het kind en de maatschappij, doceerde hij. Als ze weigerde waren de latere consequenties voor haar en hoefde ze niet op bijstand in welke vorm dan ook te rekenen.

Ze had zich met moeite ingehouden en dieper gegraven. Zo was ze te weten gekomen dat er niet alleen met uitwendige apparatuur was gemeten, maar dat er ook hersenpuncties waren genomen. En meer, al wilde de arts daar verder niet op ingaan toen hij besepte al te ver te zijn gegaan. Al kon ze het juridisch niet bewijzen, voor haar was wel degelijk het overtuigende bewijs geleverd dat haar Zeki zonder die onderzoeken nog zou hebben geleefd; dat er bij die onderzoeken iets afschuwelijk was misgegaan.

Ze had maar al te goed beseft dat ze haar zoontje met die wetenschap niet terug kreeg, maar ook dat ze zich nooit, maar dan ook nooit, zou laten steriliseren. En ook dat ze nooit meer in dit ziekenhuis terugkwam omdat ze de artsen totaal niet kon vertrouwen.

Toen de arts na het gesprek opstond en haar op nogal kleinere toon duidelijk maakte dat ze bij het kantoortje op de gang een afspraak diende te maken, gebeurde er iets dat buiten haar om leek te gaan. Ze was opgestaan, had de man heel lang en heel strak in de ogen gekeken en toen hij geïrriteerd een ongeduldig gebaar maakte, had ze hem keihard in het gezicht geslagen. Ze was doodstil blijven

staan tot hij haar weer aankeek, had zich zwijgend omgedraaid en was zonder haast en zonder nog een keer om te kijken vertrokken.

De intense haat had haar ogen droog gelaten.

Maar ze hadden haar niet met rust gelaten.